

Εἶναι δὲ τὸ ῥῆμα ἀπλῶς κατηγορούμενον καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας φησὶ, λέγων εἶναι τῶν καθ' ἑτέρου λεγομένων· καὶ ἅπαντες δὲ οἱ Διαλεκτικοὶ, κατὰ γε τὸν Πλούταρχον· φησὶ γὰρ ἐν τοῖς Πλατωνικοῖς Ζητήμασιν·

« Ἡ πρότασις δὲ ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος συνέστηκεν ὧν τὸ
 « μὲν πτωσὶν οἱ Διαλεκτικοὶ, τὸ ῥῆμα δὲ, κατηγόρημα κα-
 « λοῦσι. Παρὰ μὲν τοι Διογένει τῷ Λαερτίῳ, ἐν βίῳ Ζήνωνος
 « τοῦ Κιττιέως φέρεται. Τὸ ῥῆμα σημαίνει ἀσύνθετον
 « κατηγόρημα. »

Περὶ οὗ δὲ τὰ ἄλλα σοφὸς Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, οὐ σοφῶς κατα-
 πτεταὶ τῶν Στωϊκῶν, ἐν οἷς φησιν·

« Οἱ ἐκ τῆς Στοᾶς, ἀσύνθετον κατηγόρημα, τὸ ῥῆμα
 « εἰπόντες, Λεκτὸν ἐλλιπὲς ἀπέδωκαν, πρὸς διαφορὰν τῶν
 « αὐτοτελῶν, οἷα παρ' αὐτοῖς ἦν τὰ Ἀξιώματα, τουτέστιν αἱ
 « Προτάσεις. Δέον ἄλλ' οὖν καὶ διὰ παραδείγματος τὸ ἐλλιπὲς
 « τῶν κατηγορημάτων ὑποδείξαι, ὡς ἀναπάρτιστον ἐχόντων τὴν

Δυνατὸν, τὸν κάμνοντα ὑγιαίνειν,
 τὸν κάμνοντα ὑγιαίνειν, ἐστὶ δυνατὸν·

Ἐν ταύταις γὰρ τὸ κάμνειν καὶ τὸ ὑγιαίνειν κατὰ ταύτου κατηγορεῖται·
 ὡς γίνεσθαι τὸ λεγόμενον, Σύνθετον ἀπόφανσιν μετὰ τρόπου· ὡς ἐνδέ-
 χεσθαι τὸν αὐτὸν καὶ κάμνειν καὶ ὑγιαίνειν· τοῦ δὲ τρόπου μεταξὺ τεθέντος, τὸ
 δυνατὸν οὐ πρὸς ἀμφοτέρα ἅμα, ἀλλὰ παρὰ μέρος σημαίνειν· οἷον,

τὸν κάμνοντα δυνατὸν ἐστὶν ὑγιαίνειν,

ὃ ἐστὶ, τὸν κάμνοντα δυνατὸν ὑγιᾶ γενέσθαι, ἐκποδῶν γενομένης τῆς νόσου.
 Ὅπερ δὴ καὶ ὀνομάζουσιν· Ἀπλήν μετὰ τρόπου ἀπόφανσιν. Ὅμως δὲ
 κἀνταῦθα διαιροῦντες τὸν τοῦ κάμνειν καὶ ὑγιαίνειν χρόνον, τὰληθὲς γνω-
 σόμεθα.

« ἐκφορὰν, οἷον τὸ, γράφει, ἔφασκον· ἐπιζητοῦμεν γὰρ, τίς.
 « Τὸ μέντοι ἐν πρώτῳ καὶ δευτέρῳ προσώπῳ κατηγόρημα,
 « ὡς γοῦν ἐκ τοῦ ἐπενεχθέντος λόγου, οὐκ ἂν τοῖς ἔλλιπέσι
 « συγκατελέξειαν· γελοῖον γάρ, εἴ τις, ἐμοῦ εἰπόντος, ὅτι γράφω,
 « ἐπιζητήσῃ, τίς·

Καὶ ταῦτα ὁ Εὐγένιος, ὃς μέγα κλέος ἤρατο ἐπὶ μαθήσει ἐν τε τῇ
 Ἑλλάδι, καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Ῥωσίᾳ. Πολλὰ μὲν τοι ἐν τῇ πολυμαθε-
 στάτῃ αὐτοῦ Λογικῇ ὁμοίως παρανενοῆται. Ἄπερ καὶ ἐκ πολλοῦ ἐση-
 μειωσάμην, ἐλέγξας ἐν τεύχει Ἰδίως ἐν τοῖς ἐμοῖς χειρογράφοις· οἷόν
 περ καὶ τοῦτο. « Πρωτοπροσωποῦν γὰρ ἢ δευτεροπροσωποῦν τὸ ῥῆμα,
 ἔλεγον ἀσύνθετον κατηγόρημα. » Οὕτω δ' ἐπὶ λέξεως κεῖται
 παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ·

« Ῥῆμα δέ ἐστι μέρος λόγου, σημαῖνον ἀσύνθετον κατη-
 « γόρημα, ὡς Διογένης, ἢ ὡς τινες, Στοιχεῖον λόγου ἄπτωτον,
 « σημαῖνον, τί συντακτὸν περί τινος, ἢ τινῶν· οἷον,
 « γράφω, λέγω·

Δῆλον δ' ὅτι ταῦτα ἀσύνθετα μὲν εἰσι κατηγορήματα, οὐκ
 ἔλλιπῇ δέ, οὐδ' ἀναπάρτιστον ἔχοντα ἐκφορὰν· ἐνυπάρχει γὰρ ὁ ὑπο-
 κείμενος ὅρος ἀριδῆλως ἐννοούμενος ἐν τῷ λέγω καὶ λέγεις (1)·
 ἄπερ οὐ ταῦτὸν ἐρμηνεύει τοῖς ἐγὼ λέγω, σὺ λέγεις, ἐνδεικτικὴν
 ἔμφασιν ἔχουσι, καὶ ἀναγκαίως ἐφελκόμενοις τὸ, οὐκ ἄλλος (2).

(1) Εἰ γὰρ ἐγίνωσκον ὅτι ἀναγκαῖα τὰ πρῶτα καὶ δεύτερα πρόσωπα εἰς σύ-
 στασιν ἀξιώματος, οὐκ ἂν σιγῇ παρῆλθον· εἰ δὲ καὶ ἐν ταῖς νεωτέραις γλώσσαις
 φεῖ συνόντα τὰ πρόσωπα ταῦτα, γνώμην ἐνέβαλε τῷ Εὐγενίῳ τοῦ καταφέρε-
 σθαι τῶν Στωϊκῶν, οὐκ ὀρθῶς ἔχει· ἐτι γὰρ ἀδιαμόρφωτοι αἱ νεώτεροι τῶν
 γλωσσῶν· καὶ διαμεμορφωμένων μέντοι τεθεισῶν, τό γ' ἐφ' ἑαυταῖς· οὐκ ἂν
 παράδειγμα γένοιτο πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν.

(2) Εἴρηταί μοι περὶ ταύτης τῆς ἐκφορᾶς ἐν τῇ Θεωρίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς
 γραμματικῆς, Ἑλληνιστί καὶ Γαλλιστί συνταχθεῖση, καὶ ἐκδοθεῖση τῷ 1827.

Τὸ γὰρ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς ἀσύνθετον κατηγορήμα, οὐ ταῦτὸν τῷ ἔλλιπει κατηγορήματι· δῆλον δ' ἐξ ὧν παρακατιῶν φησιν ὁ Λαέρτιος· οἶον,

« Τῶν Λεκτῶν τὰ μὲν λέγουσιν εἶναι αὐτοτελεῆ, τὰ δ' ἔλλιπῆ, οἶον γράφει·

ἐν τούτοις γὰρ τοῦ ἔλλιποῦς παράδειγμα τέθεικε τὸ γράφει· καὶ σαφές, τὸ τριτοπροσωποῦν οὐχ ἀσύνθετον, ἀλλ' ἔλλιπές κατηγόρημα ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Στωϊκῶν, ὅθεν ἐπάγει·

« Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἔλλιπέσι Λεκτοῖς τέταχται τὰ κατηγορήματα, ὡς τὸ γράφει· ἀδῆλον, τίς ὁ γράφων· ὁμοίως καὶ τὸ περιπατεῖ.

Καὶ δῆλον, ὅτι τὸ ἔλλιπές κατηγόρημα ἐπὶ τῶν τριτοπροσωποῦντων ῥημάτων λεχθήσεται, πλὴν τὰ ἀνελλιπῆ ἐκεῖνα, λέγω τὸ ὕει, βροντᾶ, ἀστράπει, καὶ εἴ τι τούτοις παρεμφερές· ἅπερ καὶ μονολημμάτους Προτάσεις ἄλλοι λέγουσιν. Οὐ μὴν ἀλλὰ φανερόν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ῥημάτων τε καὶ προτάσεων, αἰεὶ ἐν τρίτῳ προσώπῳ ἐκφερομένων, ἡνίκα τι προτίθεται ζήτημα περὶ τῶν ὄντων· οἶον, ἡ γῆ κινεῖται, ὁ Ἥλιος ἵσταται· ὁ Σωκράτης φιλοσοφεῖ. Περὶ γὰρ τῶν ἐκτὸς ἡμῶν ἢ πλείστη καὶ γνῶσις καὶ ζήτησις, οὐ περὶ ἡμῶν· ταῦτα δὲ αἰεὶ τρίτου προσώπου.

Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς Εὐγένιον τὸν Βούλγαριν ὑπὲρ τῶν Στωϊκῶν, ὀρθῶς λεγόντων ἀσύνθετον κατηγόρημα ἐπὶ τῶν πρωτοπροσωποῦντων, καὶ δευτεροπροσωποῦντων ῥημάτων, καὶ Ἐλλιπές κατηγόρημα, ἐπὶ τῶν τριτοπροσωποῦντων. Ἐπεὶ δὲ τέλειον κατηγόρημα ἐμφαίνει τὰ πρωτοπροσωποῦντα καὶ δευτεροπροσωποῦντα, τούτου γ' ἕνεκα καὶ τὴν πρότασιν διεῖλον οἱ Διαλεκτικοί, τὴν μὲν ἐξ ἐνὸς κειμένου καλοῦντες· οἶον, ἡ γράφω, περιπατῶ, διαλέγομαι· καθὰ καὶ τρέχεις, φιλοσοφεῖς, γεωμετρεῖς· τὴν δ' ἐκ δευτέρου προκειμένου· οἶον ἡ Σωκράτης διαλέγεται· καὶ τὴν ἐκ τρίτου προσκατηγο-

ρουμένου, ὡς ἡ Σωκράτης ἐστὶ ζῶον. Ἐν ἧ καὶ ἐνεργεία πρόσκειται τὸ ἐστίν· Ὅπερ ἀρχοειδὲς μὲν ῥῆμα εἰρήκασι, διὰ τὸ πᾶν ἕτερον ῥῆμα εἰς αὐτὸ ἀναλύεσθαι, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν μετοχὴν οἷον γράφω, γράφων εἰμί· λέγω, λέγων εἰμί· καὶ τὰ ὅμοια ἰαίως δὲ Σύνδεσμον οἱ Διαλεκτικοὶ καλοῦσιν. Ὁ μὲν τοι Γαλιγνὸς οὐκ οἶδ' ὅπως Ἐπίρρημα τοῦτ' εἶπεν· εἶασα δὲ κατὰ χώραν τὴν λέξιν, ἀρκεσθεὶς τῇ τοῦ ἀστερίσκου σημειώσει· ὀρθότερον δ' ἂν οἶμαι κληθεῖν προσκατηγόρημα, ἐπεὶ καὶ προσκατηγορούμενον εἰρήκασι.

Ἰστέον δὲ, ὅτι πᾶσα Πρότασις ἢ μόνον ἐκ προσκειμένου, ἀναλυθεῖν ἂν κατὰ γε τὸ κατηγόρημα, ὡς γενέσθαι ἐκ προσκατηγορουμένου, εἰς μετοχὴν, φυλαττομένης τῆς ἐννοίας, ὡς τὸ Σωκράτης φιλοσοφεῖ, ἢ Σωκράτης ἐστὶ φιλοσοφῶν, οὐ μὴν δὲ εἰς ὀνοματικόν τι συνωνυμοῦν τῷ ῥήματι, οἷον τὸ Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος· οὐ γὰρ ταῦτόν ἐμφαίνει ἡ Σωκράτης φιλοσοφεῖ τῇ Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος, τῷ τὸ ῥῆμα ἢ τὴν μετοχὴν αἰεὶ συσσημαίνειν τῷ λεκτῷ χρόνον, καθ' ὃν καὶ ἀληθὴς ἢ ψευδὴς ἔσται· ἅμ' ἔπος γὰρ καὶ ἐνεργεία, ἢ πάθησις ἐν τοῖς τοιούτοις, ὅπου καὶ ἀτελὲς τὸ λεγόμενον. ὄντος δὲ ὀνοματικοῦ τοῦ κατηγορουμένου, οἷον ἐν τῇ Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος· τὸ, φιλόσοφος ὑπάρχει ἤδη τῷ Σωκράτει· οὐκ ἐγγίνεται· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ πλάτανός ἐστι δένδρον, πάνυ διαφέρει τῆς, ἢ πλάτανος δενδροῦται, ἢ δενδρουμένη ἐστίν· οὕτω γὰρ γέγονε δένδρον, ἀλλ' ἐν τῷ γίγνεσθαι εἶναι δηλοῦται. Διὸ καὶ αἱ νεώτεραι τῶν γλωσσῶν, αἱ δι' ὀνοματικοῦ, καὶ τοῦ ἐστίν ἐκφέρουσαι τὸν παθητικὸν ἐνεστῶτα, οὐκ ἐνεστῶτα ἐμφαίνουσιν, ἀλλὰ παρωχηκότα χρόνον· οἷον τὸ Γαλλιστὶ je suis frappé οὐ δηλοῖ τὸ τύπτομαι ἢ τὸ τυπτόμενος εἰμί. Τὸ γὰρ ὑπάρχον οὐκ ἐν ἐντελεχείᾳ, Ἀριστοτελικώτερον φάναι, ἀλλ' ἐν τελειότητι· καὶ οὐκ ἐν τῷ γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ εἶναι· τὸ δὲ ὄν, ἤδη γέγονε· διὸ καὶ ὁ Γαλλικὸς παθητικὸς ἐνεστῶς, παρωχημένος ἐστίν· ὅθεν καὶ ταῖς Προτάσεσιν αἰεὶ διακριτέον τὰς ἐκ προσκειμένου, καὶ τὰς ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου. Οἶμαι δὲ τὰ ἐξ ἐνὸς κειμένου,

ἐκ δευτέρου προσκειμένου, καὶ ἐκ τρίτου προσκατηγο-
ρουμένου, χώραν δεδωκέναι τῷ τοὺς Ἑλληνας Γραμματικούς λέγειν
ἐν ταῖς συντάξεσι τὰ ἐκ πρώτου, ἐκ τρίτου, καὶ ἐκ τετάρτου·
τοῦ ῥήματος τὴν δευτέραν θέσιν ἔχοντος· καὶ τὰ ἐκ τετάρτου δὲ ἐντεῦ-
θέν τινες συγκατηγορηματικὰ ἐκάλεσαν.

Περὶ δέ γε τοῦ **ΕΣΤΙΝ** οἱ νεώτεροι τῶν Περιπατητικῶν διη-
νέχθησαν, εἰ χρονικῆς ἐκφορᾶς εἴη δηλωτικὸς, ἢ μόνης γε συνδετι-
κῆς· ὁ μὲν γὰρ Ἀμμώνιος ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας φησὶ·

« Τὸ μὲν μέρος τῆς ἀποφάνσεως, ἢ ὄνομα πάντως, ἢ ῥῆμα
« εἶναι χρή. Οὐ μέντοι τὸ ῥῆμα πάντως ἐστὶ τῆς Προτάσεως
« μέρος, ὅταν μὴ αὐτόθεν τοῦ κατηγορουμένου κατηγορῆται, ὡς
« ἐνέργειαν, ἢ πάθος, ἢ ἀπλῶς ὑπαρξιν, ἢ ἀνυπαρξίαν τοῦ ὑπο-
« κειμένοι σημάναι ὀφείλον, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ συναρμόσαι τὸ ὑπο-
« κείμενον τῷ κατηγορουμένῳ παραλαμβάνεται·

Ὁ δὲ Βλεμμίδης, Ἐπιτόμ. Λογ. κεφ. κζ',

« μόνην, φησὶν, ἔχειν τὴν χρονικὴν σημασίαν, ὅταν.
« προστιθέμενον τοῖς ὀνόμασιν, ὁμοῦ μετ' αὐτῶν ἐξετάζεται·
« ὡς τὸ, Σωκράτης σοφός ἐστιν.

Ἐκεῖνο μέντοι δεῖ γινώσκειν, ὅτι τὸ ῥῆμα ἐν ταῖς προτάσεσι, ταῖς
ἐξ ἑνὸς κειμένου, καὶ ἐκ δευτέρου προσκειμένου, αἰεὶ χρόνον σημαίνει,
καθὰ καὶ Ἀριστοτέλης ἀντιδιαστέλλων αὐτὸ πρὸς τὸ ὄνομα, τοῦτο μὲν
φησὶν ἄνευ χρόνου σημαίνειν, τὸ δὲ ῥῆμα καὶ μετὰ χρόνου ἐνέργειαν,
ἢ πάθος· ἅπερ ὁ Πλάτων κοινῶν ὀνόματι πράξεις ἐκάλεσε, λέγων ἐν
Θεαιτήτῳ·

« Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὄν δῆλωμα, ῥῆμά που λέγομεν·

Οὐσιῶδες ἄρα γνώρισμα τοῦ ῥήματος, τὸ σημαίνειν τὰς πράξεις μετὰ
χρόνου, οὐ σημαίνει δὲ ὑποστάσεις καὶ ὑπάρξεις, ὡςπερ τὸ ὄνομα,
ἀλλ' ὅσα κατὰ τινος ὑποκειμένου πέφυκε λέγεσθαι. Διὸ καὶ τὰ Ἀμ-

μιωνίου ἀνωτέρω ἐκδεκτέον περὶ τοῦ ΕΣΤΙ ρήματος, λέγοντος συναρμωστικὴν αὐτὸ μόνον τῶν ὄρων παραλαμβάνεσθαι, καθὸ καὶ τῆς ῥηματικῆς γυμνωταί Ἰδιότητος, κἀντεῦθεν καὶ τῆς χρονικῆς σημασίας, καὶ τοῦ μὴ εἶναι μέρος τοῦ κατηγορουμένου.

Ὁ δὲ σοφὸς Εὐγένιος, ἀντεχόμενος τῆς Ἀμμωνίου γνώμης, Σύνδεσμον ἀπλῶς ἐθέλει τὸ ΕΣΤΙ, μήτε χρονικὴν, μήθ' ὑπαρκτικὴν ἔχον ἔννοιαν· μάλιστα ἐν ταῖς ἐκφαντορικαῖς Προτάσεσι, καὶ τοῖς τῶν Μαθημάτων ὀρισμοῖς· ὡς,

ὁ Θεὸς ἐστὶν ἀγαθός·

ὁ κύκλος ἐστὶ περιφερής·

Καὶ νῆ Δία γε, τῆς ἀληθείας αἰδίου οὔσης, περιττὸν ζητεῖν τὸ πότε, καὶ μάλιστα περὶ τῶν Προσόντων τῇ Θεότητι, ἢ περὶ κατὰ γε τοὺς θεολογοῦντας αἰεὶ παρόντα ἔχει

« τὰ τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα·

Λέγω περιττὸν τὸ ζητεῖν τὸ πότε, οὐχ ὅτι τὸ ἐστὶ ἀπέβαλε τὸ χρόνον σημαίνειν, ἀλλ' ὅτι ἐν ταῖς καθόλου, γένη φημί, καὶ εἶδη, ἅτε αἰεὶ ὡσαύτως ἔχοντα, περὶ ἃ καταγίνονται οἱ φιλόσοφοι, οὐ ζητεῖται ὁ χρόνος· τάχα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀχωρίστων, εἴτε συμβεβηκότων εἴτε Ἰδίων· ὡς τὸ

Ἡ χιών ἐστὶ λευκή·

ὁ Σωκράτης ἐστὶ σιμός·

Περιττὴ ἡ ζήτησις τοῦ πότε· καὶ τοι ὅσα γε ὑπάρχει, ἐν χρόνῳ δήπου, καὶ ἐν τόπῳ ὑπάρχει· ἐπὶ μὲν τοι τῶν ἄλλων ταλαντεύεται, καὶ αἰωρεῖται σαλευόμενος ὁ λόγος· λέγω δὲ ἐπὶ τῶν γίγνεσθαι καὶ ἀπογίγνεσθαι πεφυκότων· οἷον,

ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἔκδημος,

ἔγγαμος, πένης, πλούσιος, καὶ τὰ τοιουτότροπα. Ὅ γὰρ τὸν Σωκράτην εἰδὼς ὄντα πένητα, καὶ πλούσιον μαθὼν, ἔροιτ' ἂν αὐτίκα, πότε' ἐγένετο πλούσιος· ἐπὶ τούτων ἀχώριστος τοῦ ΕΣΤΙ πέφυκεν ἡ χρονικὴ σημασία. Τούτου γε ἔνεκα ἐξεταστέον τὸ ἔμμονον, ἢ ἀπαράμονον τῶν ὄρων δηλούμενον, καὶ οὕτως ἀποφαντέον περὶ τοῦ ΕΣΤΙΝ, εἴπερ αἰεὶ, ἢ ποτὲ μὲν φυλάττει τὸ σημαίνειν χρόνον, ποτὲ δ' οὔ.

Θαυμάζω δ' ἐγώ γε, εἰ δυνατόν μὴ μέρος εἶναι τὸ ΕΣΤΙ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ τοι Συνδεσμικῶς μόνον ἢ συναρμοστικῶς θεωρούμενον. Πῶς γὰρ μὴ συνδεδεμένων τῶν ὄρων δυναίμεθ' ἂν ἀπόφανσιν, ἢ κατάφασιν, ἢ ἀπόφασιν ἐκφέρειν; φάσιν γὰρ τότε σημανοῦσι, φαίη ἂν Ἀριστοτέλης, οἱ ὄροι· δεῖ γὰρ ἐν συμπλοκῇ γενέσθαι, καὶ τότε καταφάσει, ἢ ἀποφάσει· τὰ γὰρ, τρέχει, καθεύδει, πέταται, κατὰ Πλάτωνα, οὐ λέγονται σημαίνειν κατάφασιν, εἰ μὴ ἐν συνθέσει· οἷον,

ὁ Σωκράτης τρέχει·

ὁ Σωκράτης καθεύδει·

ἅπερ ταῦτὸν ἐμφαίνει τοῖς,

ὁ Σωκράτης ἐστὶ τρέγων·

ὁ Σωκράτης ἐστὶ καθεύδων·

Εἰ δὲ ἄνευ τοῦ Συνδέσμου οὔτε καταφάσκειν, οὔτ' ἀποφάσκειν τί τις δυνατόν, πῶς ἂν κληθεῖη κατηγορούμενος ὁ ὄρος; Εἰ δὲ προσκατηγορούμενον ἐκάλεσαν τὸ ΕΣΤΙ, πῶς συγκατηγορεῖσθαι λέγεται, μὴ ὄν μέρος τοῦ κατηγορουμένου, ὅπου γε ἄρθρὸν, συναναιρεῖ καὶ τὸν κατηγορούμενον;

« οὕτως γε ἀταλαίπωρος ἡζήτησις τῆς ἀληθείας·

ζ'. Τεσσάρων ὄντων τῶν προσδιορισμῶν Πᾶς, Οὐδεὶς, Τίς, Οὐκ πᾶς· τετραπλοῦν εἶδος προτάσεων προσδιορισμένων προκύπτει· καὶ

ἢ μὲν ἔχουσα τὸ Πᾶς, καθόλου Καταφατικὴ λέγεται, ἢ καὶ τὸ Α γράμμα ἀπένειμαν· ἢ δὲ τὸ Οὐδεὶς, καθόλου Ἀποφατικὴ· ἢν καὶ τῷ γράμματι Ε χαρακτηρίζουσιν· ἢ δὲ τὸ Τίς, μερικὴ Καταφατικὴ, ἔχουσα χαρακτηρικὸν τὸ Ι· ἢ δὲ, τὸ Οὐ πᾶς, μερικὴ Ἀποφατικὴ, σημαιομένη τῷ Ο.

Ἐπεὶ δὲ τὰ μόρια πᾶς, τίς, οὐδεὶς, οὐ πᾶς, δηλοῦσι ποσότητα, τῆς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως σημαινούσης ποιότητα· ἐντεῦθεν αἱ Προτάσεις λέγονται, αἱ μὲν, Καθόλου, αἱ δὲ Μερικαί· καὶ αἱ μὲν, Καταφατικαί· αἱ δὲ, Ἀποφατικαί. Προσθεθέντων δὲ αὐταῖς καὶ τινων μορίων, καὶ μάλιστα τῶν ἀναγκαίως, ἐνδεχομένως· τὸ γὰρ δυνατόν ὑπάγεται τῷ ἐνδεχομένῳ. Ὅτε καὶ μετὰ τρόπου λέγονται, καὶ καθ' ὃ καὶ εἰς ὕλην ὑπάγονται, πρὸς τῇ ποιότητι καὶ ποσότητι. Ἐκ δὲ τῆς ὕλης τριττὸν εἶδος Προτάσεων ἀνακύπτει πρὸς ταῖς εἰρημέναις· οἷον

}	ἢ ἀναγκαία, καὶ ποιεῖ Πρότασιν ἀποδεικτικὴν
	ἢ ὕλη } ἢ ἐνδεχομένη, καὶ παράγει Πρότασιν Διαλεκτικὴν,
	ἢ φαινομένη, καὶ παρέχει Πρότασιν σοφιστικὴν.

Πολλάκις ὁμοῦ τίθεται τὸ, Ὅ, προσδιοριστικὸν, Ἰσοδύναμον τῷ, Πᾶς· καὶ ταῦτόν ἐστι λέγειν

Πᾶς ἄνθρωπός ἐστι ζῶον,

τῷ

Ὁ ἄνθρωπός ἐστι ζῶον·

Μηδενὸς δὲ μορίου προσκειμένου, μή τε πᾶς, μή τε τίς, ἢ οὐδεὶς, ἢ οὐ πᾶς, ἢ ὁ, αἱ Προτάσεις οὐκέτι Προσδιορισμέναι, ἀλλ' Ἀπροσδιόριστοι καλοῦνται· οἷον, ἢ

ἄνθρωπος περιπατεῖ·

ἰσοδυναμοῦσα τῇ,

τίς ἄνθρωπος περιπατεῖ.

Ἦν δέ, ἀντὶ γενικοῦ ἢ εἰδικοῦ ὄρου, ὠρισμένον τι ἢ κύριον ὄνομα ὑποκέηται, ἢ Πρότασις ἐκθετικὴ λέγεται, ἢ καθ' ἕκαστα· οἷον

Δίῳν περιπατεῖ.

Ἰστέον δ' ὅτι ὁ Γαληνὸς Στερητικὴν καθόλου καλεῖ τὴν καθόλου Ἀποφατικὴν, ὡς καὶ Βλεμμίδης (1) λέγων,

« πρῶτος μὲν ἐκ καθόλου κατηγορικῆς, ἦγουν καθόλου Καταφατικῆς τῆς Ἐλάττονος· καὶ καθόλου Στερητικῆς, ταῦτόν δ' εἰπεῖν Ἀποφατικῆς·

Καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ Α τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν, ἢ κατηγορικῶς φησιν, ἀντὶ τοῦ καταφατικῶς, ἢ Στερητικῶς ἀντὶ ἀποφατικῶς· οἱ δὲ Στωϊκοὶ Στερητικὸν ἀξίωμα, ἢ Πρότασιν ἔλεγον τὴν συνισταμένην ἐκ στερητικοῦ μορίου κατὰ Λαέρτιον (2) λέγοντα·

« Στερητικὸν δὲ, τὸ συνεστὸς ἐκ Στερητικοῦ μορίου καὶ ἀξιώματος· οἷον

ἀφιλάνθρωπός ἐστιν οὗτος·

ἐξ οὗ καὶ οἱ τοῦ Περιπάτου νεώτεροι τὴν ἐκ Στερητικοῦ ὄρου συγχευμένην Πρότασιν, οἷον ἀκράτου, ἀδόξου, ἀδίκου, Καταφατικὴν κεκλήκασιν. Ὅθεν καὶ ὁ ἀνώνυμος τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνηματιστῆς, οὗ πολλάκις ἐμνήσθη φησί.

• Τῆς Στερητικῆς καταφάσεως δοθείσης, ἔπεται καὶ ἡ ἐκ με-

(1) Ἐπιτομὴ Λογικ. κεφ. λδ'.

(2) Ἐν Βίῳ Ζήνωνος.

« ταθέσεως κατάφασις, καὶ ἡ ἀπλῆ ἀπόφασις· ἐπὶ πλεόν γὰρ τῆς
 « Στερητικῆς καταφάσεως ἡ ἀπλῆ Ἀπόφασις. Ὅ, τι γὰρ ἐστὶν
 « ἄδικον, τοῦτο πάντως ἐστὶν οὐ δίκαιον, καὶ οὐκ ἔστι
 « δίκαιον. Ὅ, τι δὲ ἐστὶν οὐ δίκαιον, καὶ οὐκ ἔστι δί-
 « καιον, τοῦτο οὐκ ἐξ ἀνάγκης καὶ ἄδικον.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.

Ἐπεὶ δ' ἀποφαντικὸς λόγος ὁ μὲν ἐστὶ κατηγορικὸς, ὁ δὲ ὑποθετι-
 κὸς, εἰπὼν ἐν συντομίᾳ περὶ τῶν κατηγορικῶν Προτάσεων, μεταβαί-
 νει εἰς τὰς ὑποθετικάς, ὅπερ ἐστὶν ἄλλο γένος Προτάσεων.
 Ἐν γὰρ ταῖς κατηγορικαῖς ἀπλῶς θεωρεῖται τι ὑπάρχον, ἢ μὴ ὑπάρ-
 χον, ἐν δὲ ταῖς ὑποθετικαῖς ἐκ τοῦ εἶναι τι ἢ μὴ εἶναι, ἕτερόν τι
 συνάγεται εἶναι ἢ μὴ εἶναι· ὅθεν καὶ σύνθετοί εἰσιν αὗται ἐκ τῶν
 κατηγορικῶν· οἷον,

Εἰ ἐστὶν ἄνθρωπος, ἐστὶ καὶ ζῶον.

Τὸ ἡγούμενον, εἰ ἐστὶν ἄνθρωπος, ἐστὶν ὑποθετικόν. Τὸ δὲ, ἐστὶ
 καὶ ζῶον, ὅπερ καὶ ἐπόμενον λέγεται, ἐστὶν κατηγορικόν· καὶ τὸ μὲν,
 ἰσοδυναμεῖ τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ ἐπόμενον τῷ κατηγορουμένῳ, ὡς
 καὶ τῇ Προθεωρίᾳ εἴρηται. Ἐκ δὲ τῶν Προτάσεων τούτων καὶ ὁ
 Συλλογισμὸς ὑποθετικὸς λέγεται, καθάπερ καὶ ἐκ τῶν κατηγο-
 ρικῶν Προτάσεων οἱ κατηγορικοὶ Συλλογισμοὶ κέκληνται.

Ζ. Τὰ περὶ ἐννοίας, καὶ νοήσεως, καὶ μνήμης τοῦ Πλά-
 τῶνος δόγματα, διαφόρως παρὰ τῶν αὐτοῦ ὁπαδῶν φέρεται· Εἰ γὰρ
 τὰ αἰσθητὰ καθ' ὁμωνυμίαν τῶν αὐλῶν ὄντων λέγεται, καὶ πρὸς
 παράδειγμα τῶν ἀρχετύπων Ἰδεῶν γέγονε, τὰς δ' ἐν τῇ ψυχῇ Ἰδέας
 προϋφυστώσῃ τοῦ σώματος, ἐμφύτους εἶναι, πῶς ἔπειτα αἱ μνήμαι
 ἐκ τῶν διὰ τῶν αἰσθητηρίων αἰσθητῶν γεννῶνται, καθά φησιν Ἄλ-

κίνους (1), καὶ ὁ Γαληνὸς ἐνταῦθα; Ἡ πῶς τὸ γινώσκειν, κατ' ἄλλους, ἀναγινώσκειν, καὶ τὸ μεμνηῆσθαι, ἀναμεμνηῆσθαι; Δηλοῖ δὲ τοῦτο, ὅτι πρὸ τοῦ μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν ἐν σώματι, γνοῖσιν ἔχειν τῶν ὄντων, εἰσελθοῦσαν δ' αὐτὸ, διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἐμπιπτόντων αὐτῇ τούτων, ἀνάγνωσιν, ἢ ἀναγνώρισιν ἔχειν. Καὶ πῶς πάλιν, κατὰ Γαληνὸν, αἰμνήμαί, κινούμεναι μὲν παράγουσι τὴν νόησιν, ἀκίνητουσαὶ δὲ, τὴν ἔννοιαν; ὁ δὲ Ἀλκίνοος πάλιν, νόησις ἐστὶ φησί·

«Νοὸς ἐνέργεια, θεωροῦντος τὰ πρῶτα νοητά· καὶ αὕτη διττή·
 «ἢ μὲν, πρὸ τοῦ τὴν ψυχὴν γενέσθαι ἐν σώματι, ἣτις καὶ κυρίως
 «νόησις· γενομένης δὲ ταύτης ἐν τῷ σώματι, τότε φυσικὴ
 «ἔννοια λέγεται·

Ἄπορον δὲ καὶ πῶς τὸ ἐν ἡρεμίᾳ ὄν, δύναται εἶναι ἔννοια. Ἐν σώματι ἄρα τῆς ψυχῆς οὐσης, ὁ νοῦς ἐστὶ ἀνενέργητος, καὶ ἔννοια ἂν εἴη, κατὰ Γαληνὸν, τὸ ἐν τῷ νῷ ἀπλῶς ὄν. Φησὶ δὲ πάλιν ὁ Ἀλκίνοος·

«Καλεῖται δὲ ὑπ' αὐτοῦ, τοῦ Πλάτωνος, ἡ φυσικὴ ἔννοια,
 «καὶ ἐπιστήμη ἀπλή, καὶ πτέρωμα ψυχῆς, ἐστ' ὅτε δὲ
 «καὶ μνήμη.

Ὅπουγε ὁ Γαληνὸς, νόησιν φησὶ τὴν κίνησιν τῆς μνήμης· ἔννοιαν δὲ, τὴν ἡρεμίαν ταύτης· Κατωτέρω δὲ τὰ ἀξιώματα, ἃ ἔφαμεν ἀνωτέρω κοινὰς ἐννοίας, ἐμφύτους καλεῖ· καὶ ταυτίζει τὴν ἔννοιαν τῇ νοήσει, ἐκδεχομένων ταύτην οὕτω τῶν Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα εἰς δήλωσιν τῆς Διανοίας· Διάνοιαν γὰρ ὁ Πλάτων ἔλεγε τὸν τῆς ψυχῆς πρὸς ἑαυτὴν Διάλογον. Τὸ δὲ Διαλέγεσθαι ταῦτὸν τῷ Συλλογίζεσθαι· καθὰ καὶ Πλούταρχός φησι (2)

(1) Περὶ Πλάτων· δογμ. κεφ. δ'.

(2) Περὶ τοῦ, πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα.

« τὰς γὰρ νοήσεις, ἐναποκειμένας μὲν, ἐννοίας καλοῦσι,
« κινουμένας δὲ, διανοήσεις

Καὶ οἱ Περιπατητικοὶ δὲ τὴν Διάνοιαν Συλλογισμὸν σχεδὸν καλοῦσι·

« Διάνοια δὲ ἐστὶ, τὸ οἶον ὁδὸν τινα διανύειν, μεταβαίνουσα ἀπὸ
« Προτάσεων ἐπὶ Συμπεράσματα (1).

Καὶ μοι δοκεῖ ὁ Γαληνὸς συνεπτυγμένως φησὶ τὰς ἐννοίας ἡρεμύσας μνήμας, οἷά εἰσι τὰ ἀξιώματα, τὸ βάσιμον ἔχοντα τῆς ἀληθείας καὶ στάσιμον. Φησὶ γὰρ καὶ Ἀριστοτέλης (2).

« Τὸ γὰρ ἡρεμῆσαι καὶ στῆναι τὴν Διάνοιαν, ἐπίστασθαι καὶ
« φρονεῖν λεγόμεθα·

Τὰς δὲ γε ἐννοίας μεθισταμένας εἰς νόησιν, ποιεῖν τὰς Προτάσεις, καθά φησιν ἐνταῦθα περὶ τῆς Ὑποθετικῆς Προτάσεως ὁ Γαληνός.

Η. Ἦν Διαιρετικὴν λέγει Πρότασιν, ταύτην οἱ μετέπειτα Διεζευκτικὴν ἰδίως ἐκάλεσαν. Περὶ δὲ τοῦ Συνημμένου, ὁ Λαέρτιος οὕτω φησὶν (3).

« Τῶν δὲ οὐχ ἀπλῶν ἀξιωματῶν Συνημμένον μὲν ἐστὶ ... τὸ
« συνεστηκὸς διὰ τοῦ Εἰ συναπτικοῦ Συνδέσμου. Ἐπαγγέλλεται
« δὲ ὁ Σύνδεσμος οὗτος ἀκολουθεῖν τὸ δεύτερον τῷ πρώτῳ· οἶον,

Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ·

Καὶ ὁ Φιλόπωνος δὲ φησὶ τοὺς Στωϊκοὺς Συνημμένον λέγειν τὴν Ὑποθετικὴν Πρότασιν (4).

(1) Φιλόπωνος ἐν τῷ Προοιμίῳ τοῦ περὶ ψυχῆς.

(2) Φυσικ. ἀκροάσ. βιβ. ζ'. κεφ. γ'.

(3) Ἐν βίῳ Ζήνωνος.

(4) Φιλόπ. εἰς τὸ Α' τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν περὶ Ὑποθετ. Συλλογισμ.

« Τὸ μὲν Ἐπόμενον οἱ Στωϊκοὶ Λῆγον καλοῦσι, τὸ δὲ Συ-
 « νημμένον, Τροπικόν. Διότι τρεπόμεθα ἐκ τοῦ Ἡγουμέ-
 « νου εἰς τὸ Ἐπόμενον.

Θ. Τὸ γὰρ φῶς ἀντίκειται τῷ σκότει, καὶ ἀδύνατον συνυπάρχειν.
 Ὅθεν καὶ τελεία ἡ μάχη. Ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἀντίκειται τὸ μὴ εἶναι
 Ἴσθμοὶ Δίωνα, τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν Ἀθήναις.

Ι. Δηλονότι Συμπέρασμα τοῦ μὴ εἶναι νύκτα. Κείσθω δὲ πρὸς
 Σαφήνειαν τὰ ἐξῆς παραδείγματα·

Εἰ μὴ νύξ ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν·

Ἄλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν·

Ἄρα οὐκ ἔστι νύξ.

Καὶ πάλιν·

Εἰ μὴ νύξ ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν·

Ἄλλὰ μὴν ἡμέρα οὐκ ἔστιν·

Ἄρα νύξ ἐστι.

Ἐὰν δὲ πάλιν προσλάβωμεν τὸ Ἡγούμενον, κατ' ἀπόφασιν μὲν, πε-
 ραινόμενον ἔξομεν τοῦ ἡμέραν εἶναι· προσληφθέντος δ' ἐν κα-
 ταφάσει, περανεῖται τὸ ἡμέραν μὴ εἶναι· Ἐῷ δ' Ἀθή-
 νησιν εἶναι Δίωνα οὐκ ἀντίκειται κυρίως τὸ Ἴσθμοὶ αὐτὸν
 εἶναι, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἀκολουθίαν· Δυνατὸν γὰρ αὐτὸν εἶναι ἐν Κο-
 ρίνθῳ, καὶ ἀλλαχοῦ γῆς. Καὶ οὐ δυνατὸν δύο Συλλογισμοὺς συστῆναι
 ἐκ θατέρου τῶν ὄρων τοῦ Ἡγουμένου φημί, καὶ Ἐπομένου, ἀλλ' ἓνα
 καὶ μόνον. Καὶ ὁ δὲ κατωτέρω παρατίθησιν ὑπόδειγμα, Ἀθήνησά
 τε καὶ Ἴσθμοὶ εἶναι Δίωνα, ὅπερ κατωτέρω φησὶ, κατὰ Χρύ-

σιππον, τρίτον ἀναπόδεικτον· ἔλλειπῆ (1) ἐνδείκνυται μάχην, ἥ ἅμα οὐ δυνατὸν αὐτὸν εἶναι καὶ Ἀθήνησι καὶ Ἴσθμοι, ἀλλὰ κατὰ διαίρεσιν χρόνου.

ΙΑ. Πρόσληψίς ἐστὶ τὸ ἐπανειλημμένον, ὃ τόπον ἐπέχει τῆς Ἐλάττονος· οἶον,

Εἴπερ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ. [Συνημμένον]

Ἀλλὰ μὴν φῶς ἐστὶ. [τοῦτο Πρόσληψις]

Καθ' ἣν προσλαμβάνεται ἑκάτερος τῶν ὄρων, εἴτε καταφατικῶς, εἴτε ἀποφατικῶς, εἴ τὸ ἡμέρα ἐστὶν, ἢ τὸ φῶς ἐστὶ. Φησὶ δὲ καὶ ὁ Βλεμμίδης (2).

« Πᾶς ὑποθετικὸς Συλλογισμὸς, Ἐγούμενον ἔχει τι καὶ Ἐπόμενον. Πρόσληψίν τε καὶ Συμπέρασμα· ὁμοῦ δὲ Συνημμένον λέγεται τῷ συνῆφθαι ἀλλήλοις τὸ Ἐγούμενόν τε καὶ τὸ Ἐπόμενον· οἶον,

Εἰ ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ζῶόν ἐστιν·

« τὸ δὲ,

Ἀλλὰ μὴν ἄνθρωπός ἐστι,

« Πρόσληψις καλεῖται, καὶ γε Μετάληψις. Δηλοῦσι δὲ καὶ ἀμφοτέρω τὰ ὀνόματα, τὸ δὲ λαμβάνεσθαι τὸ αὐτό·

Τῆς δὲ Προσλήψεως καὶ Γαληνὸς δίδωσι κατωτέρω Παραδεί-

(1) Οἱ μὲν διὰ τοῦ εἰ γράφουσι τὸ ἔλλειπῆ, παράγοντες παρὰ τὸ ἐλλείπω· οἱ δὲ διὰ τοῦ ἰ ἐκ τοῦ ἀορίστου δευτέρου· καὶ εἴασα τὴν λέξιν, ὡς διαφορουμένην ἐν τῷ Ἀντιγράφῳ.

(2) Ἐπιτομ. Λογ. κεφ. λς'.

γματα. Τὸ δέ γε ἐν δεικτικῇ φωνῇ ἐπὶ τοῦ Ἀθήνησί τε καὶ Ἴσθμοῦ Δίων, ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς εἰληπται κατηγορικῇ, καὶ ἀνακολούθως συμπεπλεγμένη· Ἔστι δέ γε ἐναντία τῇ ἀνωτέρω προκειμένη, λέγω τῇ·

Ἐν Ἀθήνησιν ἔστι Δίων,
Οὐκ ἔστιν Ἴσθμοῦ Δίων.

ΙΒ. Εἰ Χρύσιππος ἐπιλήψιμος ἐπὶ τῇ μεταβολῇ τῶν ὀνομάτων, τί ἂν εἴποιμεν περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς Ζωολόγων καὶ Βοτανικῶν, πληθυνόντων ἑκάστοτε τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῶν φυτῶν τε καὶ ζώων; Οὐδὲ γὰρ δυνατὸν τὸν διδασχθέντα τὴν νεωτέραν ὀνοματοποιίαν, κατανοεῖν τὰ πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν περὶ τῆς αὐτῆς ὕλης συγγεγραμμένα ἀνευ νεωτέρων λεξικῶν, ἅπερ οἱ νεώτεροι καθ' ἡμᾶς ἐλλόγιμοι καλῶς ποιῶντες συγγράφουσιν· Ἔδει γε τούτους μιμηθῆναι καὶ τοὺς μουσικούς τοῦ κλήρου τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐρμηνεῦσαι διὰ Λεξικοῦ τὰς φωνὰς τῆς, ἣν λέγουσι παλαιὰν μουσικήν.

Τὸν δέ γε Χρύσιππον οὐ μόνον ἐπὶ τῇ μεταβολῇ τῶν ὀνομάτων κακῶς ἀκούειν συμβέβηκεν, ἀλλὰ κατὰ τῷ πλήθει τῶν Συμπεπλεγμένων Ἀξιωμάτων, ἢ Προτάσεων πληθύνει εἰς 103,049· λέγω τὰ ἐν καταφάσει ἀξιώματα. Τὰ δέ γε ἐν ἀποφάσει εἰς 310,952. Φησὶ δὲ Πλούταρχος (1).

« Ὅν καὶ πάντες ἐλέγχουσιν οἱ Ἀριθμητικοί, ὧν καὶ Ἰππαρχός ἐστιν, ἀποδεικνύων τὸ διάπτωμα τοῦ Συλλογισμοῦ παμμέγεθες αὐτῷ γεγονός.

Θαυμάζω δὲ, ὅτι ὁ Γαληνὸς ἐν πολλοῖς ἐλέγχων τὸν Χρύσιππον, οὐδὲν περὶ τούτου φησὶ, δέον γέ τι λέγειν· κακῶς μὲν τοι ἐποίησεν ὁ Πλούταρχος, μὴ προσθεῖς τέλειον τὸν ἔλεγχον ἐνός του τῶν ἐλεγξάντων, φέρε τοῦ Ἰππάρχου, ἵν' ἔχωμέν τι κρίνειν περὶ τοῦ Διαπτώματος,

(1) Πλούταρχος· περὶ Στωϊκ. ἐναντιωμ.

εἰδότες, πῶς ταῦτα ὁ Χρύσιππος συνελλογίσαστο. Ὁ γὰρ Ἀμμώνιος (1) φησὶ περὶ τῶν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδεδομένων Προτάσεων τε καὶ Ἀντιφάσεων ταῦτα·

« Ἄμα ἄρα πᾶσαι αἱ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας παραδεδομέναι
 « Ἀντιφάσεις ἔσονται χίλιαι πεντατόσαι δέκα καὶ δύο· Προτά-
 « σεις δὲ δηλονότι διπλάσαι τούτων, ἤγουν τρισχίλιαι εἴκοσι
 « καὶ τέσσαρες.

Καὶ γὰρ οὕτως εὐρίσκονται ἔχουσαι ὑπολογιζόμεναι.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.

ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΚ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΠΡΟΣΚΕΙΜΕΝΟΥ.

Ἐκ τῶν τεσσάρων προσδιορισμῶν ἔξομεν	4	
διπλασιάσαντες ταύτας ἐκ τοῦ ὀρισμένου		
καὶ τοῦ ἀορίστου,	8	
ἄς τριπλασιάσαντες ἐκ τοῦ τριττοῦ τῆς ὕλης,	24	
ταυτασί δὲ τριπλασιάσαντες ἐκ τοῦ τριμε-		
ροῦς τοῦ χρόνου,	72	72

ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΚ ΤΡΙΤΟΥ ΠΡΟΣΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ.

Ἐκ τῶν τεσσάρων προσδιορισμῶν πάλιν,	4	
ἐκ τοῦ ὀρισμένου καὶ ἀορίστου, τὸ διπλάσιον,	8	
ἐκ τοῦ τριττοῦ τῆς ὕλης, τὸ τριπλάσιον,	24	
ἐκ τοῦ τριμεροῦς τοῦ χρόνου, τὸ τριπλάσιον,	72	
ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ καὶ τῆς ἀοριστίας τοῦ Κα-		
τηγορουμένου διπλασιάσαντες, ἔξομεν	144	144

(1) Ἀμμών. εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας.

ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΡΟΠΟΥ ΕΞ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ.

Ἐκ τῶν διαθέσεων τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου,	ἔξομεν	4	
τῶν δ' ἐκ τρίτου προσκειμένου, ὡσαύτως		8	
		<hr/>	
		12	
ταύτας τετραπλασιάσαντες ἐκ τῶν τεσσάρων		4	
		<hr/>	
Προσδιορισμῶν, ἔξομεν		48	
ῶν τριπλασιασθέντων ἐκ τοῦ τριμεροῦς τοῦ			
χρόνου		3	
		<hr/>	
	εὐρήσομεν	144	
ἐπιτριπλασιασθέντων δὲ ἐκ τῶν ὑλῶν		3	
		<hr/>	
		432	
τριπλασιασθέντων δὲ πάλιν ἐκ τῶν τρόπων		3	
		<hr/>	
		1296	1296
		<hr/>	
ἔσονται οὖν αἱ Ἀντιφάσεις χίλιαι πεντακό-			
σiai δέκα καὶ δύο,			1512
ἐκάστης δ' ἀντιφάσεως, τὸ διπλάσιον			2
			<hr/>
			3024

ἐξ ὧν δείκνυται τὸ ἀδιάπτωτον τοῦ τεθέν-
τος κεφαλαίου ὑπὸ τοῦ Ἀμμωνίου.

Εἰ μὲν οὖν ἀκριβῶς ὁ Πλούταρχος παραθέσθαι ἐβούλετο τὸν τρόπον

τοῦ Χρυσιππείου ὑπολογισμοῦ τῶν Συμπεπλεγμένων Ἀξιωμάτων, ἴσως ἂν ἤδη ἐγνώκειμεν τὴν ὀρθότητα τοῦ Ἰππαρχείου ἐλέγχου· νῦν δὲ μόνον τὸ ποσὸν αὐτῶν προθεῖς, τὰ δι' ὧν πεπόσεται σεσίγηκε· Καὶ μὲν τοι τὰς Ὑποθετικὰς καὶ Διαιρετικὰς Προτάσεις ἀκροθιγῶς ὁ Σταγειρίτης ἐτεχνολόγησε, τὰ δὲ τοῦ Ἀμμωνίου πρὸς τὰς κατηγορικὰς Προτάσεις φαίνεται εἰρημένα· Εἰ δὲ ὁ Χρυσίππος, καθά φησι Γαληνός, Συμπεπλεγμένα ἐκάλει οὐ μόνον τὰ Δίων περιπατεῖ, καὶ Θεῶν διαλέγεται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀκόλουθα καὶ μαχόμενα, ἧτοι τὰς Ὑποθετικὰς καὶ Διαιρετικὰς Προτάσεις, ἀνάγκη πᾶσα μὴ τὸν ἀριθμὸν πεπληθύνσθαι, ὡς οἱ Ἐλέγξαντες τὸν Χρυσίππον ᾤοντο. Καὶ γὰρ τὸ συμπεπλεγμένον Ἀξίωμα, ἀνάγκη διπλάσιον εἶναι ὡς πρὸς γε τὸ ἀπλοῦν. Εἰ οὖν ὑπολογισαίμεθα ταῦτα, ὃν τρόπον πεποιήκαμεν ἐπὶ τῶν Κατηγορικῶν, εἴη ἂν ἀριθμὸς

τῶν μὲν ἐκ Δευτέρου Προσκειμένου	1,152
τῶν δὲ ἐκ Τρίτου Προσκατηγορουμένου	4,608
τῶν δέ γε μετὰ τρόπου	41,472
	<hr/>
ὧν τὸ ἄθροισμα συγκεφαλαιοῦται εἰς	47,232.

μόνων τῶν ἀπλῶν Συμπεπλεγμένων Ἀξιωμάτων. Εἰ δέ γε Συμπεπλεγμένα καλοῦσιν οἱ περὶ Χρυσίππον καὶ τὰ μαχόμενα, καὶ ἀκόλουθα, ὡς ἐνταῦθά φησι Γαληνός, μείζον ἔσται.

Ἦν γὰρ λάβωμεν ὁμοiotρόπως τὸν ἀριθμὸν τῶν μαχομένων, ἀφελόντες τὰς τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου διαθέσεις,

εὐρήσομεν τούτων ἄθροισμα	32,544
τῶν τε ἀκολούθων ὁμοίως	32,544
	<hr/>
καὶ τὸ κεφάλαιον ὁμοῦ	65,088.
Ἐὰν δὲ πάλιν ἀφέλωμεν τὰς τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου Διαθέσεις τῶν ἀπλῶν Συμπεπλεγμένων, ὁ ἀριθμὸς 47,232 μεταστήσεται εἰς τὸ	32,544
	<hr/>
	97,632

Εἰ μὲν οὖν Ἰππαρχος οὕτως ἐλογίσατο, ἔστιν, ὡς ἐκ τούτων

σαφές, τὸ τοῦ Χρυσίππου διάπτωμα οὐ μέγα· οὐ γάρ τι καὶ ἄλλο εἶδος Προτάσεων, παρέλαβε Χρυσίππος· οἷον τῶν παραδιεζευγμένων, ὁμοῦς δὲ οὐ μέγ' ἂν εἶη τὸ αὐτοῦ παράπτωμα πάλιν ἐπὶ τε τῶν καταφατικῶν καὶ τῶν ἀποφατικῶν· τούτων γὰρ τὸ κεφάλαιον, κατὰ γε τὴν τρίτην μετάθεσιν τῆς ἀρνήσεως ἔσται 292,896. Καὶ θαυμάζω ὅτι ὡς ἔφην, ὁ Γαληνὸς νεώτερος τοῦ Πλουτάρχου γεγονὼς μιᾷ περίπου ἑκατονταετηρίδι, οὐκ ἐμνήσθη τοῦ διαπτώματος.

ΙΓ. Ἐνταῦθα παρόραμα ἑνὸς στίχου Ἀντιγραφικόν· ὃ καὶ ἀνεπλήρωσα τοῖς ἐν τῇ παρένθεσι. Τὰ δὲ γε Παραδιεζευγμένα, Ἀξιώματά εἰσι δηλούμενα τῷ Παραδιαζευκτικῷ Συνδέσμῳ· περὶ οὗ ὁ Σχολιαστὴς τῆς Διονυσίου τοῦ Θρακὸς Γραμματικῆς ταῦτά φησι.

« Ὅτι ὁ Ἡ καὶ Διαζευκτικός ἐστὶ Σύνδεσμος, καὶ Παρα-
« ραδιαζευκτικός Παραδιαζευκτικός δὲ, ὡς
« ἐν τῷ·

Ἡ νέος Ἡ παλαιός (1)·

« ἀντὶ γὰρ τοῦ καὶ ἐστίν, οἷον ὁ νέος καὶ ὁ Παλαιός.

Τὸ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστὶ τὸ συνυπάρχειν, τοῦτο δηλοῖ· ὡς ἐν τῇ

Δίῳν καὶ Περιπατεῖ, καὶ Κινεῖται, καὶ Διαλέγεται.

ΙΔ. Προσλαβόντες μὲν γὰρ ἐν τῇ Ἐλάττονι, φέρε τὸ, Περιπατεῖ, ἅπαντα τὰ λοιπὰ ἐν τῷ Συμπεράσματι ἀποφάσκομεν· εἰ δὲ προσλάβωμεν τὰ λοιπὰ, τὸ Περιπατεῖ ἀποφήσομεν. Καὶ δῆλον ὅτι ὅσα ἂν τις προσλάβῃται, τοσοῦτοι καὶ οἱ Συλλογισμοὶ ἔσονται· ὅτι δὲ κατὰ τὴν τελείαν μάχην δύο συνίστανται ἐξ ἑκατέρου τῶν ὄρων, ἀνωτέρω εἰρήκαμεν.

(1) Ὅρα τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Βεκκέρου τόμ. β'. σελ. 963.

ΙΕ. Τεθείσης γὰρ Προτάσεως τῆς

Εἰ Περιπατεῖ, κινεῖται·

μὴ προσλαβόντες τὸ οὐ κινεῖται, τὸ ἀντικείμενον τοῦ λήγοντος μὴ τε αὐτὸ τὸ λήγον, οὐδὲ τὰ Περιπατεῖ ἔξομεν περαινόμενον. Ἐὐ δὲ τὰς Ὑποθετικὰς πλεονεκεῖν τῇ ἀποφάσει, πρόδηλον· ἡ γὰρ ἄρσις προσαπαιτεῖ τὴν θέσιν, καὶ ἐναλλάξ. Ἐπὶ μὲν τοι τῶν κατηγορικῶν ἀνάγκη τὴν ἄρσιν τοῦ Πᾶς προκείσθαι· δηλονότι Καταφατικῆς οὔσης τῆς

Πᾶς ἄνθρωπος λευκός·

Ἀντικειμένη ἐστὶν ἡ

Οὐ πᾶς ἄνθρωπος λευκός·

Καθὰ καὶ Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας· ὥστε ἡ ἀπόφασις τοῦ Πᾶς, ἡ πάντων, προκείσεται.

*Ο δὲ κατωτέρω φησὶ τὰς τοιαύτας Προτάσεις λέγεσθαι Συνορούς διὰ τὸ κοινωνεῖν τοῖς ὅροις ἀτοκίας, δηλοῖ τὸ μὴ προῖέναι ἐξ αὐτῶν Συμπέρασμα, Ἀποφάνσεις κυρίως οὔσαι, καταφάσκουσαι ἢ ἀποφάσκουσαι.

ΙΖ'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.

Περὶ δὲ γε τῆς Ἀντιθέσεως, καὶ Ἀντιστροφῆς Ἀπλῆς τε καὶ σὺν Ἀντιθέσει, καὶ κατὰ Συμβεβηκός τε καὶ κατὰ τὸ Ἐνδεχόμενον, καὶ τῆς Ἰσοδυναμίας τῶν Προτάσεων, ἅτε διεξοδικῆς δεομένων διδασκαλίας, καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους ἄλλοις ταύτας διδάξαντος, ἐν ἄλλοις Πλατύτερον εἰρήσεται. Νῦν δὲ ἀρκεσθησόμεθα, προθέντες τὸ Διάγραμμα, ὑποσυνάψαι δύο κανόνας, μεμνημένων τῶν ἀναγινωσκόντων καὶ ἴδον περ ἄνωτέρω εἰρήκαμεν περὶ τῶν Γραμμάτων Α, Ε, Ο, Ι τό, τε ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν δηλούντων τῶν Προτάσεων·